

Informatīvais ziņojums "Par turpmākajiem rīcības virzieniem ilgtspējīgu finanšu jomā"

Ievads

Ilgtspējīgas attīstības¹ mērķu sasniegšanai nepieciešams nodrošināt stabilu un ilgtspējīgu kapitālu un finansējumu. Lai to panāktu, nepieciešams jau šodienas lēmumus balstīt praksē, kas nodrošinātu pāreju uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem², lai sasniegtu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.

Finanšu tirgus dalībniekiem un privātajam kapitālam, ir būtiska loma, lai panāktu un stiprinātu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, nodrošinātu finanšu sistēmas stabilitāti un veicinātu lielāku pārredzamību un ilgtermiņa skatījumu ekonomikā.

Ilgtspējīgu finanšu produktu un pakalpojumu piedāvāšana veicinātu ieguldītāju uzticēšanos un izpratni, kā arī sniegtu skaidrību par to, kas un kādos apstākļos ir atzīstams kā ilgtspējīga darbība. Investoriem un uzņēmumiem tas palīdzētu plānot pāreju uz ilgtspējīgām darbībām un sniegtu ar ilgtspēju saistītu informāciju.

Ilgtspējīgu finanšu³ virsmērķis ir ar finanšu sektora starpniecību veicināt investīciju plūsmu uzņēmumiem, kas iesaistīti ilgtspējīgākās darbībās vai pāriet uz tām, lai nodrošinātu to, ka Eiropas Savienība (ES) līdz 2050. gadam sasniedz klimata neitralitāti un citus mērķus klimata pārmaiņu jomā⁴.

Atbilstoši Ministru kabineta 2022. gada 31. maija rīkojumā Nr. 396 "Par Finanšu sektora attīstības plānu 2022.- 2023. gadam" (turpmāk - Plāns) noteiktajam prioritārajam mērķim attīstības virzienā ilgtspējīgas finanses⁵, kurš ietverts Plāna kopējos pasākumos un, kura mērķis ir turpināt atbalstīt inovatīvu un pieejamu finanšu sektoru, kas sekmē un atbalsta ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību, Finanšu ministrija ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu, lai sniegtu informāciju par darbības principiem un priekšlikumus turpmākajiem rīcības virzieniem ilgtspējīgu finanšu jomā.

---

¹ Ilgtspējīgas attīstības jēdziens definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā "Mūsu kopējā nākotne" (1987). Ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota kā "attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai".

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra Regula (ES) 2019/2088 par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē 2. panta 17. punktu ilgtspējīgs ieguldījums - kā ieguldījums saimnieciskā darbībā, kas veicina vidiska vai sociāla mērķa sasniegšanu, vai ieguldījums cilvēkkapitālā vai ekonomiski vai sociāli nelabvēlīgās kopienās, ar noteikumu, ka šādi ieguldījumi nenodara būtisku kaitējumu neviena no minēto mērķu sasniegšanai un ka ieguldījumu saņēmējas sabiedrības īsteno labas pārvaldības praksi.

³ https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en

⁴ Komisijas paziņojums "Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā" COM(2020) 562 final, 17.9.2020; [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0562&from=en](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0562&from=en;);

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/332903-par-finansu-sektora-attistibas-planu-2022-2023-gadam>; 5. sadaļa

Ilgtspējīgas finanses

Informatīvais ziņojums LR FM 2022 Par turpmākajiem rīcības virzieniem ilgtspējīgu finanšu jomā

1. Esošās situācijas raksturojums

Klimata pārmaiņas un vides degradācija nosaka pašreizējos globālos rīcības izaicinājumus, kur ES ir izvirzījusi mērķi stiprināt savu noturību pret klimata pārmaiņām, novērst bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un plašāku vides degradāciju. Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, ir nepieciešams koordinēt visus finansējuma avotus.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Līgumslēdzēju pušu konferencē 2015. gada decembrī tika pieņemts Parīzes nolīgums⁶, kuras mērķis ir stiprināt globālo rīcību klimata pārmaiņu novēršanai un noturēt globālo sasilšanu būtiski zem 2°C robežām salīdzinot ar pirmsindustriālo līmeni un censties to ierobežot 1,5°C robežās, kā arī pieskaņot finanšu plūsmas izvirzītajam kursam uz mazām siltumnīcefektu gāzu emisijām un klimatnoturīgu attīstību.

Eiropas Komisija 2021. gada 6.jūlijā aktualizēja savu ilgtspējīgu finanšu stratēģiju⁷, kuras mērķis ir atbalstīt finansējumu pārejai uz ilgtspējīgu ekonomiku, ierosinot rīcību šādās jomās: pārejas finansējums, iekļaušana, elastīgums un finanšu sistēmas ieguldījums un globālie mērķi, kā arī noteica, ka līdz 2023. gada beigām jāsaprot pārskata ziņojums par stratēģijas īstenošanu.

Aktualizētajā ilgtspējīgu finanšu stratēģijā ir iekļauti seši darbības virzieni:

- 1) paplašināt pašreizējo ilgtspējīgo finanšu instrumentu kopumu, lai atvieglotu piekļuvi pārejas finansējumam;
- 2) uzlabot mazo un vidējo uzņēmumu (turpmāk – MVU) un patērētāju iekļaušanu, piešķirot tiem atbilstošus instrumentus un stimulus piekļuvei pārejas finansējumam;
- 3) uzlabot ekonomikas un finanšu sistēmas noturību pret ilgtspējības riskiem;
- 4) palielināt finanšu sektora ieguldījumu ilgtspējas nodrošināšanā;
- 5) nodrošināt ES finanšu sistēmas integritāti un uzraudzīt tās pienācīgu pāreju uz ilgtspējību;
- 6) izstrādāt starptautiskas ilgtspējīgas finanšu iniciatīvas un standartus un atbalstīt ES partnervalstis.

Līdz šim Ministru kabinetā pieņemti lēmumi par Latvijas stratēģiju klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam⁸ un Nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021.-2030. gadam⁹, kas nosaka siltumnīcefekta gāzu emisiju (turpmāk – SEG) samazināšanas saistību izpildi saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Parīzes nolīgumu.

Atbilstoši Plāna izvirzītajam uzdevumam - sagatavot juridisko ietvaru un nepieciešamo infrastruktūru “zaļo” vai ilgtspējīgu valsts parāda vērtspapīru emisijai, kā arī nodrošināt emisijas veikšanu atbilstošu projektu pieejamības gadījumā, 2021. gadā

---

⁶ Padomes 2016. gada 5. oktobra Lēmums (ES) 2016/1841 par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu (OV L 282, 19.10.2016.),

⁷ https://finance.ec.europa.eu/publications/strategy-financing-transition-sustainable-economy_en

⁸ Ministru kabineta 2020.gada 28.janvāra sēdes protokols Nr.4 29.§ [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#)

⁹ Ministru kabineta 2020.gada 4.februāra sēdes protokols Nr.4 27.§ [Latvijas Republikas Ministru Kabinets: Tiesību aktu projekti \(līdz 08.09.2021\) \(mk.gov.lv\)](#)

tika izstrādāts Latvijas ilgtspējīgo obligāciju ietvars¹⁰. Saskaņā ar apstiprināto ietvaru 2021. gada 6. decembrī Valsts kase pirmo reizi emitēja valsts ilgtspējīgās eiroobligācijas¹¹ ar dzēšanas termiņu astoņi gadi, piesaistot finansējumu 600 miljonu euro apmērā.

Ilgspējīgam finansējumam ir būtiska nozīme, īstenojot izvirzītos politikas mērķus saskaņā ar Eiropas zaļo vienošanos, kā arī ES starptautiskās saistības attiecībā uz klimata un ilgtspējības mērķiem, kā arī ilgtspējīgs finansējums ietver arī pārredzamību attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar vides, sociāliem un pārvaldības (turpmāk – ESG) faktoriem, kuri var ietekmēt finanšu sistēmu.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas aplēsēm Eiropai šīs desmitgades laikā būs nepieciešamas papildu investīcijas 350 miljardu euro apmērā, lai izpildītu 2030. gada emisiju samazināšanas mērķi tikai energosistēmās vien, un papildus 130 miljardi euro būs nepieciešami citiem vides mērķiem.¹²

Savukārt aplēses liecina, ka Latvijai, lai līdz 2050. gadam sasniegtu klimata neitralitāti, ir nepieciešami ieguldījumi aptuveni 16 miljardu euro apmērā (2010. gada cenās) jeb vidēji 1,35% no iekšzemes kopprodukta gadā laikposmā no 2020. līdz 2050. gadam¹³.

Sekmīgai ekonomikas transformācijas īstenošanai nepieciešams ievērojams finansējuma apjoms, līdz ar to svarīgi efektīvi mobilizēt gan publiskos, gan privātos līdzekļus

2. Ilgtspējīgu finanšu principu ieviešana finanšu sektorā

Finanšu nozarē, pieņemot lēmumus par ieguldījumiem ilgtspējīgā saimnieciskajā darbībā, ilgtspējīgs finansējums attiecas uz sabalansētu procesu ESG apsvērumu ievērošanā, kur:

- 1) vides apsvērumi ietver klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, t.sk., bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, piesārņojuma novēršanu un aprites ekonomiku;
- 2) sociālie apsvērumi attiecas uz jautājumiem par nevienlīdzību, iekļautību, darba attiecībām, ieguldījumiem cilvēkkapitālā, kā arī cilvēktiesību jautājumiem;
- 3) valsts un privāto iestāžu pārvaldībai, t. sk., vadības struktūrām, darba ņēmēju attiecībām un darbinieku atalgojumam, ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu sociālo un vides apsvērumu iekļaušanu lēmumu pieņemšanas procesā.

Finanšu tirgus dalībniekiem ir pienākums integrēt ilgtspējas riskus un ņemt vērā iespējamās negatīvās ietekmes uz ilgtspēju savos procesos, kā arī atklāt ar ilgtspēju saistītu informāciju attiecībā uz finanšu produktiem. Saskaņotus pārredzamības

¹⁰ [Ilgspējīgo valsts vērtspapīru ietvars | Ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvars | Valsts kase](#)

¹¹ <https://www.kase.gov.lv/jaunumi/latvija-pirmo-reizi-vesture-emite-valsts-ilgtspējigas-obligācijas#article-text>

¹² Komisijas paziņojums “Pārejas uz ilgtspējīgu ekonomiku finansēšanas stratēģija”, COM/2021/390 final, 6.7.2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0390>

¹³ Informatīvais ziņojums “Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam”, 49.lpp.

noteikumus finanšu tirgus dalībniekiem un finanšu konsultantiem ar mērķi mazināt informācijas asimetriju ilgtspējīgu ieguldījumu mērķu veicināšanā nosaka Regula Nr.2019/2018 par informācijas atklāšanu¹⁴.

Ilgspējīgas finanšu stratēģijas pasākumu kopums, lai palīdzētu uzlabot finanšu plūsmu, finansējot pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku, ietver arī Eiropas Zaļo obligāciju standarta priekšlikumu, kurš ir brīvprātīgs augstas kvalitātes standarts obligācijām, kas finansē ilgtspējīgus ieguldījumus un, kas palīdz palielināt un paaugstināt vides mērķus zaļo obligāciju tirgū. Eiropas Zaļo obligāciju standarts definē kā uzņēmumi un valsts iestādes var izmantot zaļās obligācijas, lai piesaistītu līdzekļus kapitāla tirgos, lai finansētu vērīenīgus liela mēroga ieguldījumus, vienlaikus izpildot stingras ilgtspējības prasības un aizsargājot ieguldītājus.

Tālāki nosacījumi, kas nodrošinās, ka finanšu uzņēmumi, konsultanti, aktīvu pārvaldītāji vai apdrošinātāji iekļauj ilgtspējību savās procedūrās un savos ieguldījumu konsultācijās klientiem, ir pieņemti sešos deleģētajos aktos par fiduciāriem pienākumiem, ieguldījumu un apdrošināšanas konsultācijām – deleģētā regula 2021/1253¹⁵, deleģētā regula 2021/1255¹⁶, deleģētā regula 2021/1256¹⁷ un deleģētā regula 2021/1257¹⁸.

Papildus veikti vairāki grozījumi jau esošajos finanšu tirgus dalībnieku regulējošajos normatīvajos aktos, lai nodrošinātu deleģēto aktu par ilgtspējības priekšrocībām, fiduciāriem pienākumiem un produktu pārvaldību ieviešanu:

- ✓ 2022. gada 31. maijā spēkā stājās likumprojekts "Grozījumi Finanšu instrumentu tirgus likumā" ar kuru tika pārņemtas Eiropas Komisijas deleģētā direktīvā (ES) 2021/1269¹⁹ noteiktais attiecībā uz pārvaldības pienākumiem brokeru sabiedrībām par ilgtspējas faktoru integrēšanu produktu un pārraudzības pasākumos attiecībā uz katru finanšu instrumentu;
- ✓ 2022. gada 31. maijā spēkā stājās likumprojekts "Grozījumi Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumā" ar kuru tika pārņemtas Eiropas Komisijas deleģētā direktīvā (ES) 2021/1270²⁰ noteiktais attiecībā uz prasībām pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu

---

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra Regula (ES) 2019/2088 par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē (OV L 317, 9.12.2019.)

¹⁵ Eiropas Komisijas 2021. gada 21. aprīļa Deleģētā Regula (ES) 2021/1253 ar ko Deleģēto regulu (ES) 2017/565 groza attiecībā uz ilgtspējas faktoru, risku un vēlmju integrēšanu konkrētās ieguldījumu brokeru sabiedrību organizatoriskajās prasībās un darbības nosacījumos.

¹⁶ Eiropas Komisijas 2021. gada 21. aprīļa Deleģētā Regula (ES) 2021/1255 ar ko Deleģēto regulu (ES) Nr. 231/2013 groza attiecībā uz ilgtspējas riskiem un ilgtspējas faktoriem, kas jāņem vērā alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem

¹⁷ Eiropas Komisijas 2021. gada 21. aprīļa Deleģētā Regula (ES) 2021/1256, ar ko Deleģēto regulu (ES) 2015/35 groza attiecībā uz ilgtspējas risku integrēšanu apdrošināšanas un pārpadrošināšanas sabiedrību pārvaldībā

¹⁸ Eiropas Komisijas 2021. gada 21. aprīļa Deleģētā Regula (ES) 2021/1257, ar ko Deleģēto regulu (ES) 2017/2358 un Deleģēto regulu (ES) 2017/2359 groza attiecībā uz ilgtspējas faktoru, risku un vēlmju integrēšanu produktu pārraudzības un pārvaldības prasībās apdrošināšanas sabiedrībām un apdrošināšanas izplatītājiem un noteikumos par darījumdarbības veikšanu un ieguldījumu konsultācijām attiecībā uz apdrošināšanas ieguldījumu produktiem.

¹⁹ Eiropas Komisijas 2021. gada 21. aprīļa Deleģētā direktīva (ES) 2021/1269, ar ko Deleģēto direktīvu (ES) 2017/593 groza attiecībā uz ilgtspējas faktoru integrēšanu produktu pārvaldības pienākumos

²⁰ Eiropas Komisijas 2021. gada 21. aprīļa Deleģētā direktīva (ES) 2021/1270, ar ko Direktīvu 2010/43/ES groza attiecībā uz ilgtspējas riskiem un ilgtspējas faktoriem, kas jāņem vērā attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU)

uzņēmumiem, ka pildot savus pienākumus pret ieguldītājiem jāņem vērā ilgtspējas faktori, kā arī papildus visi attiecīgie ilgtspējas riski.

Finanšu un kapitāla tirgus komisija (turpmāk – FKTK) kā kompetentā finanšu iestāžu uzraudzības iestāde Latvijā atbilstoši Taksonomijas regulā noteiktajam ir pilnvarota nodrošināt finanšu tirgu dalībnieku atbilstības uzraudzību pārskatāmības prasībām par informācijas atklāšanu saistībā ar ilgtspējību finanšu pakalpojumu nozarē ievērošanu.

FKTK savā ilgtspējas stratēģijā, lai sasniegtu mērķi finanšu sektora ilgtspējas uzraudzībā, starp citiem uzdevumiem ir iekļāvusi arī šādus: integrēt ilgtspējas aspektus FKTK īstenotajā finanšu nozares uzraudzībā un piedalīties ilgtspējas un konkurētspēju veicinošas regulatīvas vides veidošanā.

Savukārt, lai novērtētu esošo situāciju Latvijas finanšu un kapitāla tirgū, kā arī lai skaidrotu kopējo ilgtspējas un ilgtspējīgu finanšu virzienu, FKTK par pamatu izmantos izstrādāto ceļakarti, kurā iekļautie soļi palīdzēs attīstīt normatīvo regulējumu ilgtspējas jomā un sekmēs uzsāktu darbu ilgtspējas risku iekļaušanai finanšu tirgū

Savukārt 2022. gada "Finanšu Stabilitātes Pārskatā", Latvijas Banka informēja par īstenoto pilotprojektu²¹, kurā tika analizēta klimata pārmaiņu fizisko risku (*fizisko risku kategorijā ietverti gan akūti (dabas katastrofas), gan hroniski (ilgstošas pārmaiņas) riski; fizisko risku vērtējums galvenokārt balstīts uz klimata pārmaiņu prognozēm*) ietekme uz Latvijas tautsaimniecību un finanšu sektoru, kā arī norādīti pieejamie datu avoti fizisko risku novērtēšanai Latvijā un sniegts ieskats par datu sasaisti turpmākai dziļākai šo risku izpētei, kā arī sniegti ieteikumi pakļautības klimata fiziskajiem riskiem ierobežošanai.

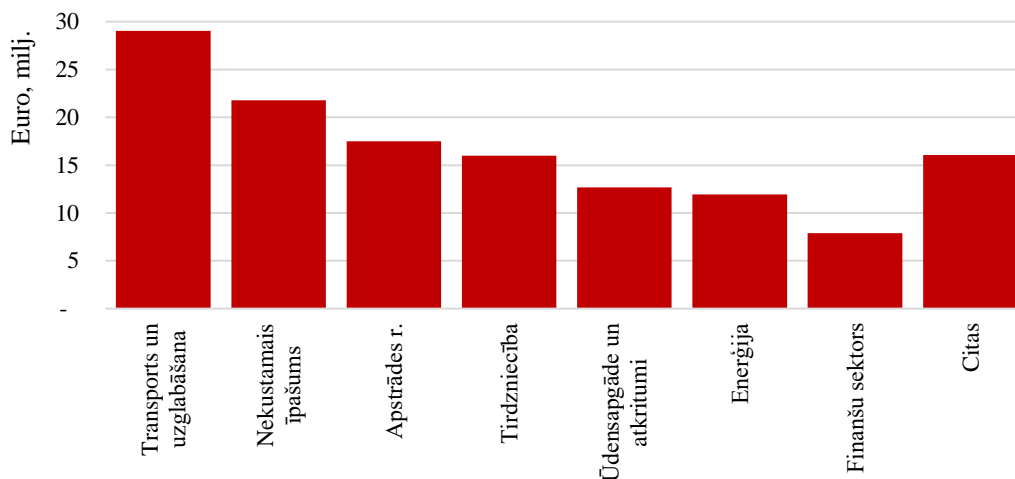
Pilotprojektā tika uzsvērts, ka, lai arī šādas ilgtermiņa prognozētās svārstības nerada akūtus finanšu riskus finanšu sektoram satricinājumu veidā, tās rada hroniskus riskus pārmaiņu veidā, kur šīs sekas būtu jāieplāno, vērtējot jau šodienas ilgtermiņa ieguldījumu biznesa plānus, un tika secināts, ka

- ✓ būtiskākā prognozēto klimata pārmaiņu aspektu ietekme ir temperatūras pieaugums, īpaši izceļot tropisko nakšu skaitu;
- ✓ plūdu riski Latvijā vairāk koncentrēti dažos reģionos un nozarēs, ka plūdu iespējamība nākotnē var palielināties un attiecīgi var kristies īpašumu vērtība, samazinot īpašnieka turību un finansētāja nodrošinājumu. Kredītiestādēm, pieņemot kredītēšanas lēmumus, šie riski būtu rūpīgi jāvērtē, jo pārāk aptuvenu kategoriju lietojums var nelabvēlīgi ietekmēt kredītēšanu (sk. 2.attēlu, kurš atspoguļo plūdu riskam pakļauto kredītu proporcijas nozaru dalījumā);
- ✓ uzņēmumu ģeotelpiskie dati nav brīvi un ērti pieejami un lietojami šo risku novērtēšanai, kā arī nav efektīvi savienojami ar risku prognozēm.

²¹ https://datnes.latvijasbanka.lv/fsp/FSP_2022_lv.pdf

Uz applūstošajām struktūrvienību adresēm attiecinātie kredītu atlikumu apjomi 2021. gada beigās (proporcionāli uzņēmumu pamatlīdzekļiem attiecīgajā vietā, milj. euro)

2.attēls

Avots: Latvijas Banka, Finanšu Stabilitātes pārskats 2022

Ilgspējas faktori ir viens no elementiem, kam finanšu sektors pastiprināti pievērsts uzmanību stratēģijas plānošanā un lēmumu par finansējuma piešķiršanu pieņemšanā.

3. ES Taksonomija

Īpaša nozīmē Eiropas Zaļā kursa mērķu sasniegšanai ir ES Taksonomijai, kas ir vienota sistēma, lai klasificētu saimnieciskās darbības veidu ilgtspēju, pamatojoties uz zinātniskiem pierādījumiem un kas tiek regulāri atjaunināta. ES Taksonomijas darbības principus nosaka Taksonomijas Regula²².

Taksonomijas regula ir viena no vairākām darbībām, lai palīdzētu sasniegt šādus trīs Eiropas Komisijas (EK) paziņojumā "Rīcības plāns: ilgtspējīgas izaugsmes finansēšana mērķus²³:

- ✓ pārorientēt kapitāla plūsmas uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem, lai sasniegtu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi;
- ✓ pārvaldīt finanšu riskus, ko rada klimata pārmaiņas, dabas katastrofas, vides degradācija un sociālās problēmas;
- ✓ veicināt finanšu un saimnieciskās darbības pārredzamību un ilgtermiņa perspektīvas.

Par ilgtspējīgu saimniecisko darbību tiek atzīta tāda, kas būtiski veicina vismaz vienu no Taksonomijas regulā definētajiem ES mērķiem klimata un vides jomā, kā arī

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 18. jūnija Regula (ES) 2020/852 par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020.)

²³ https://ec.europa.eu/info/publications/sustainable-finance-renewed-strategy_en

nedara būtisku kaitējumu pārējiem pieciem mērķiem, kā arī tiek īstenota, ievērojot minimālos aizsardzības pasākumus. Taksonomijas regulā ir definēti seši mērķi:

- 1) klimata pārmaiņu mazināšana;
- 2) pielāgošanās klimata pārmaiņām;
- 3) ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība;
- 4) pāreja uz aprites ekonomiku;
- 5) piesārņojuma novēršana un kontrole;
- 6) bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana.

Balstoties uz Taksonomijas regulu, Eiropas Komisijas deleģētajās regulās tiek noteikti tehniskie pārbaudes kritēriji, pēc kuriem nosaka, ar kādiem nosacījumiem saimnieciskā darbība ir uzskatāma par tādu, kas sekmē ilgtspējas mērķu sasniegšanu. Šobrīd ir noteikti kritēriji attiecībā uz klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos klimata pārmaiņām²⁴ (skat. pielikumu), kā arī precizēti kritēriji attiecībā uz saimnieciskajām darbībām noteiktās enerģētikas nozarēs²⁵. Savukārt attiecībā uz pārējiem ilgtspējas mērķiem darbs pie tehniskās pārbaudes kritērijiem vēl turpinās.

Taksonomijas regula nosaka, ka subjektam, kurš veic ilgtspējīgu saimniecisko darbību, jāievieš procedūras, lai nodrošinātu atbilstību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk - OECD) Vadlīnijām daudznacionāliem uzņēmumiem un ANO Vadošajiem principiem uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām, tostarp principiem un tiesībām, kuri ir izklāstīti astoņās pamatkonvencijās un noteikti Starptautiskās Darba organizācijas Deklarācijā par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā un Starptautiskajā cilvēktiesību hartā.

Šobrīd jau ir uzsākts darbs arī pie Sociālās Taksonomijas. Eiropas Komisijas izveidotā Ilgtspējīgas finanšu platforma 2021. gada jūlijā publicēja Sociālās Taksonomijas ziņojuma projektu²⁶, kurā ES Ilgtspējīgas finanšu platformas sociālās taksonomijas apakšgrupa, kurā tika sniegta informācija par veikto izpēti par taksonomijas attiecināšanu un sociālajiem mērķiem, kā arī par to, kā praksē darbojas Taksonomijas regulas prasība, lai tiktu ievēroti starptautiskie darba standarti un cilvēktiesības.

Taksonomija ir instruments, pēc kura finanšu sektors vērtēs atbilstību ilgtspējas principiem. Atbilstība taksonomijai var uzlabot pieeju finansējumam.

²⁴ Eiropas Komisijas 2021. gada 4. jūnija Deleģētā Regula (ES) 2021/2139, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852 papildina, ieviešot tehniskās pārbaudes kritērijus, pēc kuriem nosaka, ar kādiem nosacījumiem konkrēta saimnieciskā darbība ir uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mazināšanu vai pielāgošanos klimata pārmaiņām, un pēc kuriem nosaka, vai konkrētā saimnieciskā darbība nenodara būtisku kaitējumu kādiem citiem vidiskajiem mērķiem;

²⁵ Eiropas Komisijas 2022. gada 9. marta Deleģētā Regula (ES) 2022/1214, ar ko groza Deleģēto regulu (ES) 2021/2139 attiecībā uz saimnieciskajām darbībām noteiktās enerģētikas nozarēs un Deleģēto regulu (ES) 2021/2178 attiecībā uz īpašām informācijas atklāšanas prasībām par šīm saimnieciskajām darbībām

²⁶https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/sf-draft-report-social-taxonomy-july2021_en.pdf

4. Eiropas Komisijas tehniskā atbalsta instrumenta projekta īstenošana

2022. gadā tika uzsākta Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta (turpmāk - DG REFORM) Tehniskā atbalsta instrumenta projekta "ES taksonomijas ieviešanas un ilgtspējīgu finanšu ceļvedis Igaunijai un Latvijai" (turpmāk – DG REFORM projekts) īstenošana. Projekta saņēmēji ir Latvijas Finanšu ministrija un Igaunijas Vides ministrija un tas tiek īstenots sadarbībā ar Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (turpmāk - ERAB) un KPMG birojiem Latvijā, Igaunijā, Zviedrijā un Somijā, un Eversheds Sutherland birojiem Latvijā un Igaunijā.

DG REFORM projekta ilgums ir plānots 18 mēneši sākot no 2022.gada februāra un tā mērķis ir veicināt institucionālās, administratīvās un izaugsmi veicinošas strukturālās reformas Latvijā, sagatavojot aptverošu Ilgtspējīgu finanšu ceļvedi un ieteikumus tā īstenošanai.

DG REFORM projekta īstenošanas laikā atbalsts tiks nodrošināts valsts iestādēm lai:

- izstrādātu stratēģisku pieeju ilgtspējīgu finanšu reformu izstrādei, lai Latvijas finanšu sistēma un ekonomika varētu uzsākt ilgtspējīgas finanšu darbības plašākā nozīmē, īpašu uzmanību pievēršot mazo un vidējo uzņēmumu iesaistīšanai un palīdzēt īstenot ES taksonomiju saskaņā ar valstu prioritātēm;
- stiprinātu institucionālās un administratīvās spējas, lai formulētu, izstrādātu un īstenotu reformu politiku un stratēģijas un īstenotu integrētu pieeju, t.sk., kartēt iespējamus risinājumus/izmaiņas, kas būtu nepieciešamas tiesiskajām, uzraudzības un normatīvajām prasībām, nodrošinot mērķu un līdzekļu saskaņotību starp nozarēm, lai veicinātu sociāli iekļaujošas, videi nekaitīgas un digitālas pārejas, kā arī sekmīgi īstenotu ilgtspējīgas finanšu darbības, kas veicinātu valsts ilgtspējīgas finanšu stratēģijas izveidi;
- modelētu, izstrādātu un īstenotu reformas, kā arī definējot un ieviešot atbilstošus procesus un metodes, ņemtu vērā citu valstu projektu labāko praksi un gūto pieredzi.

DG REFORM projekta ietvaros plānoto aktivitāšu laika grafiks:

- līdz 2022. gada decembra sākumam - ieguldījumu vajadzību novērtējums galvenajās tautsaimniecības nozarēs, t.sk., pilotprojektiem, kuru mērķis ir noteikt, kā tiek īstenoti ar taksonomiju saskaņoti ieguldījumu projekti. Analīze ietvers arī lietišķus pētījumus nozīmīgākajās ekonomikas nozarēs, intervijas ar plašu ieinteresēto personu loku, kas sastāv no gadījumu pētījumiem un saistītiem semināriem, kuru mērķis ir iegūt praktisku pieredzi un risinājumus;
- līdz 2022. gada decembrim valsts iekšzemes ilgtspējīgas finanšu vides diagnosticēšana, izmantojot juridiskus, regulējošus un operatīvus šķēršļus, analīze par ieguldītāju un ieguldījumu saņēmēju lomu un pienākumiem ilgtspējīga finansējuma veicināšanā, kā arī priekšlikuma par “zaļo” marķējumu investīciju projektiem un finanšu produktiem analīze un izstrāde;

Informatīvais ziņojums LR FM 2022 Par turpmākajiem rīcības virzieniem ilgtspējīgu finanšu jomā

- līdz 2023. gada jūnijam izvērtējums par ESG datu pieejamību pieejamība, izstrādāts ESG datu diagnostikas rīks, tā struktūra, lai nodrošinātu saskaņotu regulējošo un uzraudzības sistēmu un atbalstītu finanšu sektora iesaistīšanos ilgtspējīgākās finansēšanas darbībās,
- līdz 2023. gada jūlijam politikas ieteikumu izstrāde un ilgtspējīgas finanšu ceļvežu izstrāde katrai valstij, pamatojoties uz analīzi, kas veikta projekta iepriekšējos posmos, un nodrošinot praktiskus risinājumus ilgtspējīgas finanšu un ilgtspējīgas ekonomikas pārejas atvieglošanai abās valstīs;
- 2023. gada jūnijā – augustā tiks īstenoti informēšanas un izpratnes veicināšanas pasākumi amatpersonām un uzņēmumiem abās valstīs.

Projekta ietvaros tiks izstrādāta ceļa karte tālākiem uzlabojumiem ilgtspējīgu finanšu jomā Latvijā, īpašu uzmanību pievēršot ESG datu pieejamībai.

Priekšlikumi turpmākai rīcībai

Lai turpinātu nodrošināt un stiprinātu Latvijas finanšu sistēmas ilgtspējīgumu, un sasniegtu Ilgtspējīgu finanšu virsmērķi - ar finanšu sektora starpniecību veicināt investīciju plūsmu uzņēmumiem, kas iesaistīti ilgtspējīgākās darbībās vai pāriet uz tām, nepieciešams veikt šādas darbības:

- 1) Finanšu ministrijai, sadarbībā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisiju; Latvijas Banku; Ekonomikas ministriju; Zemkopības ministriju; Satiksmes ministriju un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju nodrošināt DG REFORM īstenošanu;
- 2) Zemkopības ministrijai, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, Ekonomikas ministrijai, Satiksmes ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai, Veselības ministrijai un Kultūras ministrijai, kuru kompetences ietvaros jau ir spēkā esoši Taksonomijas regulas ieviešanas deleģētie akti, atbilstoši informatīvā ziņojuma 1.pielikumā norādītajam kompetenču sadalījumam, līdz 2023. gada 30. jūnijam sagatavot izvērtējumu par nepieciešamību pilnveidot nozares normatīvos aktus un politikas plānošanas dokumentus, lai nodrošinātu atbilstību Taksonomijas tehniskajiem kritērijiem, ņemot vērā to, ka Taksonomijas ieviešana veicina finansējuma pieejamību, kā arī ilgtspējas jomā izvirzīto mērķu un uzņemto saistību izpildi;
- 3) Finanšu ministrijai līdz 2023. gada 31. decembrim izvērtēt Zemkopības ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Satiksmes ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Veselības ministrijas un Kultūras ministrijas sniegto informāciju atbilstoši 2. punktā minētajam un ietvert priekšlikumus gatavojot tālāku rīcību ilgtspējīgu finanšu principu ieviešanai finanšu sektorā;
- 4) Finanšu ministrijai DG REFORM projekta rekomendācijas ietvert Finanšu sektora attīstības plāna 2024. – 2026. gadam projektā.

Finanšu ministrs

J.Reirs

Informatīvais ziņojums LR FM 2022 Par turpmākajiem rīcības virzieniem ilgtspējīgu finanšu jomā